

การพัฒนาารูปแบบบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำหรับครูโรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม
(ปียแหวนรังสรรค์) สังกัดเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
The Development of School Management Model by Integrating Philosophy of
Sufficient Economy to Develop Students' Quality for Teachers in
Watthummikaram Municipal School, Prachuapkhirikhan Municipality,
Prachuapkhirikhan Province

อัญญรัตน์ นาเมือง^{1*}

Anyarat Namuang^{1*}

(Received: February 7, 2022; Revised: February 20, 2022; Accepted: February 24, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างและพัฒนาารูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำหรับครูโรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม (ปียแหวนรังสรรค์) 2) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษา บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับครูโรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม(ปียแหวนรังสรรค์) 3) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษา บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับครูโรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม (ปียแหวนรังสรรค์) และ 4) เพื่อประเมินประสิทธิผลและปรับปรุงพัฒนาารูปแบบบริหารสถานศึกษา บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ประชากรเป้าหมาย คือ ครูโรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม (ปียแหวนรังสรรค์) ปีการศึกษา 2563 ที่สอนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งหมดจำนวน 24 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) รูปแบบการบริหารสถานศึกษา บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับครู โรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม (ปียแหวนรังสรรค์) 2) คู่มือการใช้รูปแบบ 3) แบบวัดความรู้ความเข้าใจด้านหลักปรัชญา

¹โรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม (ปียแหวนรังสรรค์)

¹Watthummikaram Municipal School

*Corresponding author. E-mail: thummikaramschool.ac.th

ของเศรษฐกิจพอเพียง 4) แบบประเมินความสามารถในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติงาน 5) แบบรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ 6) แบบประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการบริหารสถานศึกษา (THUMMI Model) ที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการ 6 ขั้นตอน คือ (1) T= Teamwork ขั้นสร้างทีมงานเข้มแข็ง (2) H=Heart ขั้นหัวใจมุ่งมั่น (3) U=Union ขั้นร่วมแรงร่วมใจ (4) M=Making ขั้นดำเนินการ (5) M=Measurement ขั้นการวัดและประเมินผล และ (6) I=Improvement ขั้นการปรับปรุงและพัฒนา 2) ความรู้ ความเข้าใจของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความสามารถในการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการปฏิบัติงานของครู อยู่ในระดับมากที่สุด 4) การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ สรุปได้ดังนี้ 4.1) คุณภาพของผู้เรียน ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้ 4.1.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ย 80.90 ซึ่งสูงขึ้น และก่อนการใช้รูปแบบปีการศึกษา 2562 มีค่าเฉลี่ย 68.74 4.1.2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ย 99.72 ซึ่งสูงขึ้น และก่อนการใช้รูปแบบ ปีการศึกษา 2562 มีค่าเฉลี่ย 95.20 4.2) ความพึงพอใจในการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของครูอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารสถานศึกษา บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คุณภาพผู้เรียน

Abstract

This study aimed; 1) to analyze basic information in creating and developing school management model with an integrated philosophy of sufficient economy in order to improve the quality of the target students for teachers in Watthummikaram Municipal School, Prachuapkhirikhan Province 2) to investigate for the effectiveness of the school management model with an integrated philosophy of sufficient economy in order to improve the quality of the students for teachers in Watthummikaram Municipal School. 3) to study the result of the model trial in order to promote students' quality 4) to assess the effectiveness and develop the model for the better quality of the students. The purposively selected sample were 24 teachers who were teaching at Pratomsuksa and Mattayomsuksa in academic year 2020. The instruments employed

were 1) the school management model with an integrated philosophy of sufficient economy in order to improve the quality of the students for teachers in Watthummikaram Municipal School, 2) a manual of the model, 3) the comprehension test concerning the philosophy of sufficient economy, 4) the evaluation form of ability in applying the integrated philosophy of sufficient economy into practice, 5) the students' achievement report and the students' qualification assessment form, and 6) the evaluation form of satisfaction in using the model. The obtained data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test dependent, and content analysis.

The results of the study were as follows: 1) The development of School Management Model was consisted of 6 steps of instructional procedures which were as follows: (1) T= Teamwork (2) H=Heart (3) U=Union (4) M=Making (5) M=Measurement (6) I=Improvement 2) Knowledge and understanding of teachers before and after using school management model with an integrated of sufficient economy to develop quality of the students for teachers were statistically and significantly different at the level of .05 3) Ability in using the school management model with an integrated philosophy of sufficient economy while working and teaching for teachers were in the highest level as compared to before. The experimental results were: 4) The evaluation of Model's effectiveness were; 4.1) Quality of the students comprised of academic achievement and the following characteristics 4.1.1) The mean score of students' academic achievement after applying the model in academic year 2020 was equaled to 80.90 which was higher than in academic year 2019 that valued as 68.74 4.1.2) The mean score of students' characteristics after applying the model in academic year 2020 was valued as 99.72 which was also higher than in academic year 2019 that valued as 95.2 4.2) Satisfaction level of teachers after using the model while working was at the highest level.

Keywords: School Management Model, An Integrated Philosophy of Sufficient Economy, Quality of Students

บทนำ

การบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญของสถานศึกษาตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารไปยังสถานศึกษา

ด้วยเจตนาที่ความต้องการให้สถานศึกษาดำเนินการโดยอิสระ คล่องตัวและรวดเร็ว ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารงาน สามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดและประเมินผล ให้ได้มาตรฐานอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ปัจจุบันการบริหารสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 4 ฝ่าย คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานแผนและงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป อีกทั้งการบริหารสถานศึกษาเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในเชิงคุณภาพและปริมาณ ทุกงานมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และจากการศึกษาผลการวิจัยในประเทศและต่างประเทศก็จะพบว่า ผู้บริหารจะเป็นผู้นำในการบริหารจะนำสถานศึกษาไปสู่คุณภาพการศึกษาได้ (จันทราณี สงวนนาม, 2545) สิ่งสำคัญการบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงส่งเสริมการเรียนการสอนให้เกิดผลดี (อภิญา แก้วชื่น, 2550) อีกทั้งการบริหารสถานศึกษาจะช่วยสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรมและช่วยส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนได้โดยตรง (เพชริน สงค์ประเสริฐ, 2550) สำหรับการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพ สถานศึกษาควรกำหนดขอบข่ายและภารกิจในการบริหารให้ชัดเจน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) สรุปว่าการที่จะบริหารสถานศึกษาให้ บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายของงานแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน เช่น ด้านการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้เชิงวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ด้านส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน องค์กร และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการบริหารงานงบประมาณ เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณ การจัดทำและเสนอขอของบประมาณ รายงานการใช้จ่ายเงินผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากร การลงทุนเพื่อการศึกษาและการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี และการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ การบริหารงานบุคคล เกี่ยวข้องกับการวางอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งด้านการส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การออกจากงาน วินัยและการรักษาวินัย ด้านการบริหารงานทั่วไป เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน พัฒนาระบบและดูแลเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ งานธุรการ งานเลขานุการ การประสานและพัฒนาเครือข่ายสถานศึกษา งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไป การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร การจัดสถานที่และสภาพแวดล้อม งานทะเบียนนักเรียน การรับนักเรียน การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริมและประสานงาน

การศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์ งานการศึกษา งานส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน หน่วยงาน องค์กร และสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษาด้านงานประสานงานหน่วยงานอื่น ๆ การจัดระบบควบคุมภายใน หน่วยงาน ด้านการบริการสาธารณะ (ธนา โด่งพิมาย, 2561)

การบริหารสถานศึกษาที่จะพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษา บุคลากรและผู้เรียนให้มีคุณภาพ ท่ามกลางความผันผวนของปัจจัยภายนอกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องปรับตัวและต้อง หันมาทบทวนกระบวนการพัฒนาในทิศทางที่ต้องพึ่งตนเอง และมีภูมิคุ้มกันมากขึ้น โดยยึดหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเปรียบเสมือนรากฐานในการพัฒนาประเทศที่สำคัญและยังกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (2559) และเป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการเจริญเติบโต ที่ค่อย ๆ พัฒนาตามศักยภาพที่มีอยู่จริงอย่างมีเหตุผล อย่างเป็นขั้นตอนด้วยความมั่นคงและ เตรียมพร้อมอย่างไม่ประมาท รับมือกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นทั้งทางตรงและ ทางอ้อม เป็นกระบวนการที่มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนมากกว่าการพัฒนาแบบก้าวกระโดดโดยไม่พิจารณา ให้อรอบคอบและเห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา จึงอัญเชิญมาเป็นหลักในการบริหาร สถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ได้กำหนดให้มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา กำหนดเป็นนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจ แผนปฏิบัติการ งานวิชาการ งบประมาณ บุคคล บริหารทั่วไป ชุมชนสัมพันธ์ นำหลักการทรงงาน มาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา เน้นการบริหารทรัพยากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วม รู้จักสามัคคี ไม่ประมาท ดังนั้นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในสถานศึกษาควรมีกระบวนการบริหารภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง คือ 1) ปรับปรุง พัฒนาการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย 6 งาน ให้สอดคล้องกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) กำหนดวิสัยทัศน์ แผนงาน โครงการและกิจกรรมของสถานศึกษา ให้ครอบคลุม พัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการดำเนินงานตามแผนและ ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง 3) พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) พัฒนาระบบการบริหาร กระบวนการเรียนการสอนและ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 5) จัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ หล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อการ จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่บูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อปลูกฝังผู้เรียน ให้รู้จักใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ และการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตสำนึกรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของความเป็นไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การพัฒนาความรู้ความสามารถให้เกิดในผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพนั้นต้องมีการบริหารสถานศึกษา (หวน พินธุ์พันธ์, 2548) จากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้ติดตามประเมินผลการบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษา ที่เข้าร่วมโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระยะที่ 1 พบว่า สถานศึกษามีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมโครงการ มีการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะคุณภาพชีวิต จัดกิจกรรมพัฒนาหลักสูตร ใช้สื่อการเรียนรู้บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดจิตอาสา รู้จักศักยภาพของตนเองและก้าวหน้าอย่างสมดุล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ต่อมาจากการประเมินผลระยะที่ 2 พบว่าในทางปฏิบัติผู้บริหารและคณะครูมีความมุ่งมั่นในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษาอย่างจริงจัง มีการนำครูและนักเรียนเข้ารับการอบรมแล้วกลับมาถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัญหาและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ มาประกอบ กำหนดแนวทางปฏิบัติและเมื่อดำเนินการสำเร็จจะขยายผลสู่ชุมชน สำหรับเงื่อนไขที่สำคัญของความสำเร็จเกิดจากความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา อีกทั้งผู้บริหารและบุคลากรทุกฝ่ายก็มีความเห็นที่สอดคล้องและมีเป้าหมายตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สิ่งสำคัญการบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพเพียงใด (ณัฐภูมิ สังคิลลา, 2545) สรุปว่าเกิดจากตัวผู้บริหารซึ่งคุณลักษณะที่สำคัญต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ เป็นนักจัดการที่ดี กระจายอำนาจให้ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วม เป็นนักคิดที่มีหลักการ เป็นนักประสานที่ดีและเป็นแบบอย่างที่ดีในวงการศึกษา สำหรับสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11 (2550) เห็นว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บังคับการบริหารสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ คือ การที่ผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน เป็นผู้รอบรู้และเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ (2551) สรุปว่า ผู้บริหารที่บริหารงานโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงควรมีคุณลักษณะส่วนตัวที่สำคัญคือ ต้องเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างพอประมาณกับศักยภาพและภูมิสังคมของสถานศึกษาอย่างมีเหตุผล สามารถปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ใช้ความรู้บริหารจัดการสถานศึกษาอย่างรอบคอบ โดยอาศัยความรู้และยึดหลักคุณธรรม รวมทั้งเพ็ญณี แนนรท (2552) ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมที่สอดคล้องกันว่า ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษา คือ การแสดงออกของผู้บริหารในด้านมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน การมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ หลักคิด หลักปฏิบัติเกี่ยวกับหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง มีความซื่อสัตย์ สุจริต มุ่งมั่น จริ่งใจในการปฏิบัติงาน ประสานทีมงาน ประสานใจ และใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม

การพัฒนาสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกรอบในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาในแต่ละด้านประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงานแผนและงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การวัดและประเมินผล ด้านการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วยด้านกิจกรรมชมรม/กลุ่มสนใจ ด้านการแนะแนว และระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ด้านการพัฒนาบุคลากรประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากร และการติดตามขยายผล และด้านผลลัพธ์ความสำเร็จของสถานศึกษา บุคลากร ประกอบด้วย ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลากรของสถานศึกษาและด้านผู้เรียน ผู้วิจัยเห็น ความสำคัญของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียน

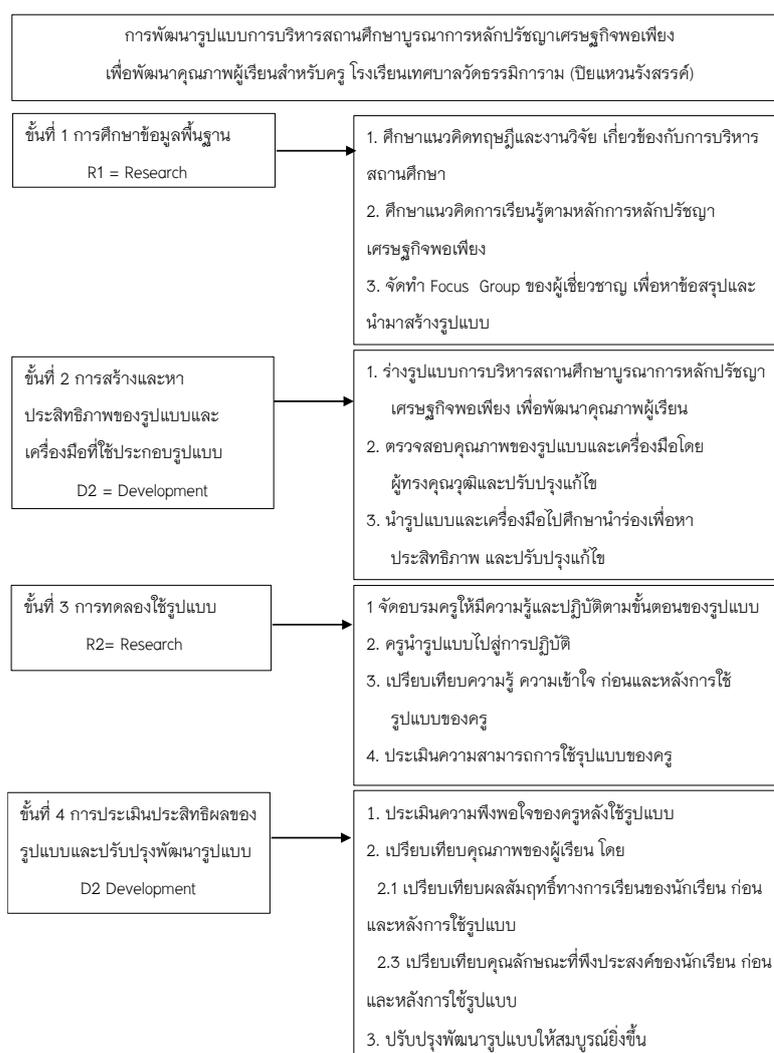
ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีแนวคิดที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับครู โรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม (ปิยะแหวน รังสรรค์) เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และสามารถนำไปใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนยิ่งขึ้นและเพื่อ ศึกษาผลการใช้รูปแบบ ผู้วิจัยได้นำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรูปแบบนี้ จะเป็นประโยชน์ และเป็นรากฐานที่สำคัญที่ทำให้พัฒนาสถานศึกษาและเกิดประโยชน์ต่อครูผู้สอน สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ เป้าหมายที่สำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ มุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงจนนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลในการดำเนินชีวิตและการทำงาน เพื่อให้ชีวิตมีคุณค่าอย่างแท้จริง เมื่อเยาวชนมีวิถีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องแล้ว ย่อมเป็นกำลังสำคัญที่มีคุณภาพของชุมชน และประเทศ ตลอดจนส่งผลให้การพัฒนาประเทศเกิดความสมดุล มั่นคง และยั่งยืนที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างและพัฒนาารูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำหรับครูโรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม(ปิยะแหวนรังสรรค์)
2. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษา บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับครูโรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม (ปิยะแหวนรังสรรค์)
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษา บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับครูโรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม (ปิยะแหวนรังสรรค์)
4. เพื่อประเมินประสิทธิผลและปรับปรุงพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โรงเรียนเทศบาล วัดธรรมิการาม (ปิยะแหวนรังสรรค์) ปีการศึกษา 2563 จำนวน 24 คน

รายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพของรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้ประกอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาการเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำหรับครู

ตารางที่ 1 สรุปผลการดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1. สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2. สรุปองค์ความรู้ที่สำคัญ	1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา	1. แบบวิเคราะห์เอกสาร	1. คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป 2. วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษา บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	2. จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประเด็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3. สรุปผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group)	2. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา 3. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 18 คน ประกอบด้วย 4. ผู้บริหาร 2 คน 5. คีษานิเทศก์ ที่รับผิดชอบงานด้านเศรษฐกิจพอเพียง 2 คน	2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม	2. คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป 3. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และ ความสอดคล้องของผู้ให้ข้อมูล

ตารางที่ 1 สรุปผลการดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research) (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
		6. หัวหน้างาน ของโรงเรียน จำนวน 6 คน 7. หัวหน้ากลุ่ม สาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 8 คน		

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาประสิทธิภาพของรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้ประกอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาการเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำหรับครู

ตารางที่ 2 สรุปขั้นตอนการดำเนินงานในขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1. นำผลจากการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานมาดำเนินการร่างรูปแบบ	-	1. แบบวิเคราะห์เอกสาร 2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม	1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) หาข้อมูลสรุปความสอดคล้องของผู้ให้ข้อมูล
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ	2. สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ 3. สร้างแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบและเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ	2. ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน	2. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ 3. แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบ	2. ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ย 3.51-5.00 เป็นเกณฑ์ตัดสิน 2. ค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้

ตารางที่ 2 สรุปขั้นตอนการดำเนินงานในขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development) (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
3. เพื่อศึกษานำร่องและประสิทธิภาพของรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้ประกอบรูปแบบ	3. สร้างแบบประเมินวัดความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครู 4. สร้างแบบประเมินความสามารถในการใช้รูปแบบสำหรับครู 5. ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ครั้งที่ 1 6. นำรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้ประกอบรูปแบบไปทดลองใช้ (try out) กับ ครูโรงเรียนเทศบาลบ้านค่าย ปีการศึกษา 2552 จำนวน 30คน 7. ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของครู ครั้งที่ 2	3. ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 ท่าน 4. ครูโรงเรียนเทศบาลบ้านค่าย ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน	3. แบบประเมินวัดความรู้ ความเข้าใจ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครู 4. แบบประเมินความสามารถในการใช้รูปแบบสำหรับครู 5. รูปแบบ 6. แบบประเมินวัดความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อนและหลังการใช้รูปแบบ 7. แบบประเมินความสามารถในการใช้รูปแบบหลังการใช้รูปแบบ	3. ค่าร้อยละ 4. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ย 3.51-5.00 เป็นเกณฑ์ตัดสิน 5. ค่าความยากง่ายระหว่าง .20-.80 6. คำอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไปถือว่าใช้ได้ 7. ค่าความเที่ยงมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไปถือว่าใช้ได้

**ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษา บรูณาการหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน**

ตารางที่ 3 สรุปขั้นตอนการดำเนินงานในขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อเปรียบเทียบ ความรู้ความเข้าใจ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ก่อนและหลังการใช้ รูปแบบ	1. การสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่ครูใน การนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ การปฏิบัติ 2. ให้ความรู้แก่ครูใน การนำรูปแบบไปใช้ 3. ทดสอบวัดความรู้ ก่อนใช้รูปแบบ 4. นิเทศ กำกับติดตาม ผลการดำเนินการอย่าง ต่อเนื่อง 5. ทดสอบวัดความรู้ หลังใช้รูปแบบ	1. ครูผู้สอน ระดับชั้น ประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา ปี การศึกษา 2563 จำนวน 24 คน	1. แบบทดสอบ วัดความรู้ ความ เข้าใจ หลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียง ก่อน และหลังการใช้ รูปแบบ	1. วิเคราะห์คะแนน เฉลี่ยก่อนเรียนและ หลังเรียนโดยใช้ค่า ร้อยละ และการ ทดสอบค่าที (t-test)
2. เพื่อประเมิน ความสามารถในการ ใช้รูปแบบการบริหาร สถานศึกษา บรูณา การหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน	6. หลังจากการนำ รูปแบบไปใช้ในการ ปฏิบัติงาน และการ จัดการเรียนรู้ตามแผนที่ กำหนด ทำการประเมิน ความสามารถในการนำ รูปแบบไปใช้ในประเมิน หลังการใช้รูปแบบ	2. ครูผู้สอน ระหว่างชั้น ประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา ปี การศึกษา 2563 จำนวน 24 คน	2. แบบประเมิน ความสามารถ ในการใช้รูปแบบ การบริหาร สถานศึกษา บรูณาการหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียงเพื่อ พัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน	2. ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์คะแนน เฉลี่ย 3.51-5.00 เป็น เกณฑ์ตัดสิน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และปรับปรุงพัฒนารูปแบบการบริหาร
สถานศึกษา บรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ตารางที่ 4 สรุปขั้นตอนการดำเนินงานในขั้นตอนที่ 4 การวิจัย (Development)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อประเมิน ความพึงพอใจ ของครูที่มีต่อ รูปแบบการ บริหาร สถานศึกษา รณการหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียง เพื่อ พัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน	- หลังจากเสร็จสิ้น การดำเนินการตาม รูปแบบการบริหาร สถานศึกษา บรณา การหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน ผู้วิจัยได้ ประเมินความพึง พอใจของครูที่มีต่อ รูปแบบ	- ครูผู้สอนระดับชั้น ประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา ปี การศึกษา 2563 จำนวน 24 คน	- แบบประเมินความ พึงพอใจของครูที่มี ต่อรูปแบบ	- ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์คะแนน เฉลี่ย 3.51-5.00 เป็นเกณฑ์ตัดสิน
2. เพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการใช้ รูปแบบ	- นำข้อมูล สารสนเทศ ซึ่งเป็น ข้อมูลเชิงประจักษ์ จากฝ่ายวิชาการ มา ใช้ในการเปรียบเทียบ	- นักเรียนชั้น ประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา ปี การศึกษา 2562และ ปีการศึกษา 2563	- แบบสรุปผลและ รายงานสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของ นักเรียน	- ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์คะแนน เฉลี่ย 3.51-5.00 เป็นเกณฑ์ตัดสิน
3. เพื่อเปรียบเทียบ คุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของ นักเรียน ก่อนและ หลังการใช้รูปแบบ	- นำข้อมูลเชิง ประจักษ์ ซึ่งเป็น ข้อมูลสารสนเทศ ฝ่ายวิชาการนำมา เปรียบเทียบ	- นักเรียนชั้น ประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา ปี การศึกษา 2562และ ปีการศึกษา 2563	- แบบสรุปผลและ รายงานคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของ นักเรียน	- ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์คะแนน เฉลี่ย 3.51-5.00 เป็นเกณฑ์ตัดสิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

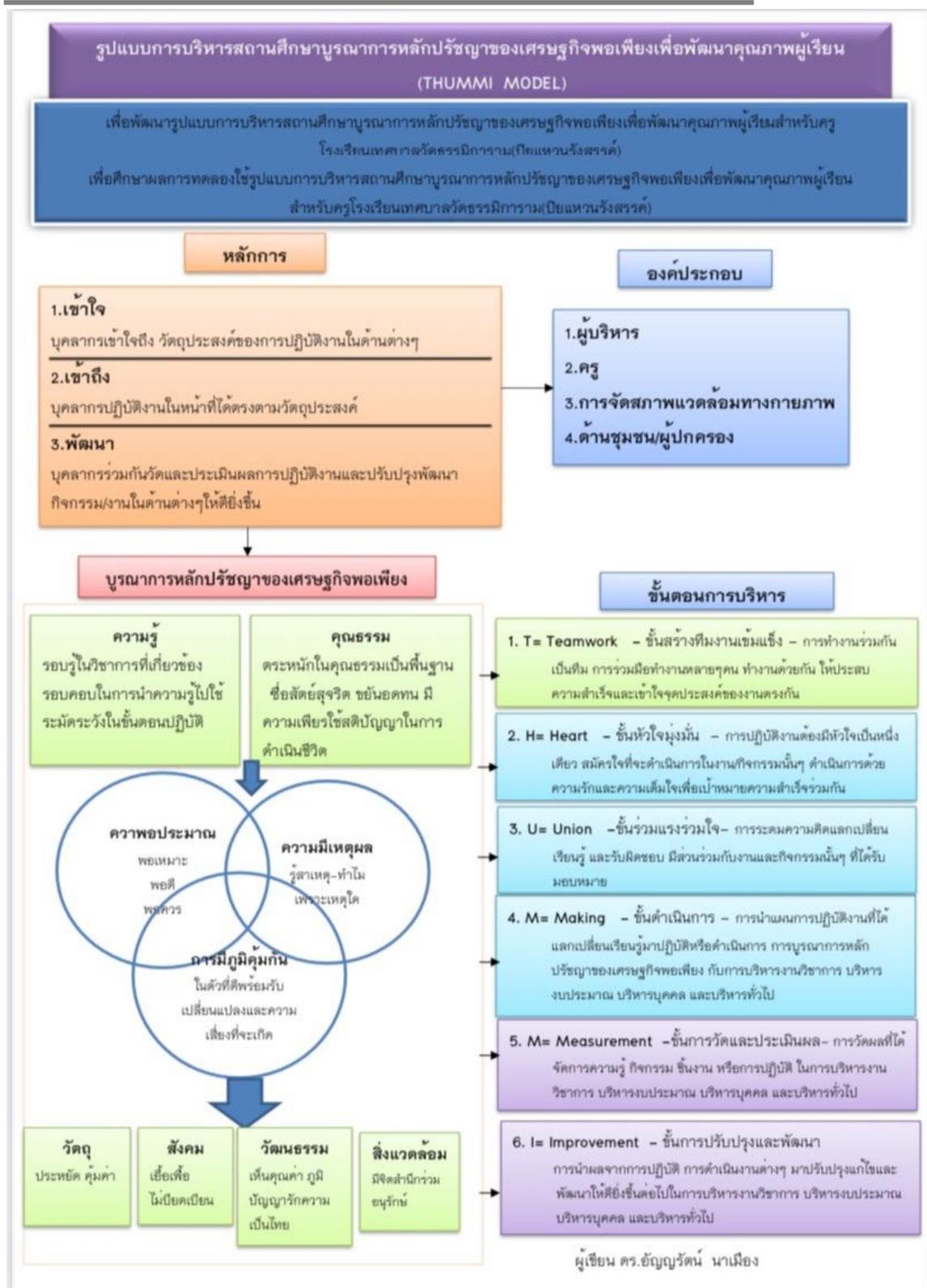
1. เปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังดำเนินการทดลองจนเสร็จสิ้นแล้ว (Posttest) โดยทำการทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระ (t-test dependent) 2. ประเมินความสามารถในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน 3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4. เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังดำเนินการทดลองจนเสร็จสิ้นแล้ว (Posttest) และ 5. วิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจของครู

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการสร้างรูปแบบโดยการวิเคราะห์เนื้อหา
2. วิเคราะห์ข้อมูล ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระ (t-test dependent)
3. วิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินความสามารถในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เรียน เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. วิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินประสิทธิผล โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เรียน เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของครูในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำหรับครู โรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม (ปิยะแหวนรังสรรค์)

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำหรับครู โรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม (ปียแหวนรังสรรค์)

จากแผนภาพรูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้ หลักการ โดยหลักการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ดังนี้ วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำหรับครูโรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม (ปิยะแหวนรังสรรค์) และเพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำหรับครูโรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม (ปิยะแหวนรังสรรค์) พัฒนารูปแบบมีกระบวนการ 6 ขั้นตอน คือ

1. T= Teamwork ขั้นสร้างทีมงานเข้มแข็ง
2. H=Heart ขั้นหัวใจมุ่งมั่น
3. U=Union ขั้นร่วมแรงร่วมใจ
4. M=Making ขั้นดำเนินการ
5. M=Measurement ขั้นการวัดและประเมินผล
6. I=Improvement ขั้นการปรับปรุงและพัฒนา

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษา บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับครูโรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม (ปิยะแหวนรังสรรค์)

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู โรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม (ปิยะแหวนรังสรรค์)

กลุ่มทดลอง	n	μ	S_d	t
ก่อนใช้รูปแบบ	24	23.96	3.08	
หลังใช้รูปแบบ	24	36.33	1.65	-15.37*

* $p < .05$; (t = 15.37)

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูหลังใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับคุณภาพความสามารถในการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อคุณภาพผู้เรียนสำหรับครู (N = 24)

ข้อที่	รายการประเมินความสามารถ	ระดับความสามารถ		
		μ	σ	ระดับคุณภาพ
ด้านการเตรียมการสอน				
1	การอบรมให้ความรู้ก่อนการใช้รูปแบบ	4.83	0.37	มากที่สุด
2	การจัดชั้นเรียนเหมาะสมกับสภาพกิจกรรม	4.92	0.28	มากที่สุด
3	การวางแผนตามขอบข่ายงานมีความชัดเจน	4.96	0.20	มากที่สุด
4	การเตรียมคู่มือเอกสารใช้รูปแบบเหมาะสม	4.79	0.41	มากที่สุด
5	ครูมีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง	4.79	0.41	มากที่สุด
6	การกระตุ้นให้ผู้เรียนมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง	4.83	0.37	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยด้านการเตรียมการสอน	4.85	0.34	มากที่สุด
ด้านการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน				
7	การเรียงเนื้อหาและกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.88	0.33	มากที่สุด
8	ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และแสวงหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้	4.79	0.41	มากที่สุด
9	มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอก	4.83	0.37	มากที่สุด
10	สรุปความรู้ เชื่อมโยงนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.92	0.28	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยด้านกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้สอน	4.85	0.35	มากที่สุด
ด้านวัดและประเมินผล				
11	ครูวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.75	0.43	มากที่สุด
12	ผู้บริหารให้การนิเทศอย่างต่อเนื่อง	4.83	0.37	มากที่สุด
13	ประเมินผลทั้งระหว่างเรียนและสิ้นสุดการเรียน	4.79	0.41	มากที่สุด
14	ประเมินผลทั้งความรู้ ทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียน	4.88	0.33	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยด้านวัดและประเมินผล	4.81	0.39	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ของรูปแบบ				
15	ครูเข้าใจการวิเคราะห์เชื่อมโยงหลักพอเพียงได้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและผู้เรียน	4.83	0.37	มากที่สุด

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับคุณภาพความสามารถในการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำหรับครู (N = 24) (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมินความสามารถ	ระดับความสามารถ		
		μ	σ	ระดับคุณภาพ
16	รูปแบบนี้ทำให้เข้าใจการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น	4.83	0.37	มากที่สุด
17	ครูใช้รูปแบบนี้ทำให้เกิดความรัก ความสามัคคี	4.79	0.41	มากที่สุด
18	รูปแบบนี้ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น	4.79	0.41	มากที่สุด
19	รูปแบบนี้ทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรเพิ่มขึ้น	4.88	0.33	มากที่สุด
20	รูปแบบนี้นำไปใช้ได้กับการบริหารงาน 4 ฝ่าย	4.92	0.28	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยด้านประโยชน์ของรูปแบบ	4.84	0.36	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	4.85	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 แสดงว่า ระดับความสามารถในการใช้รูปแบบของครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับครูในภาพรวมมีระดับความสามารถอยู่ในระดับความสามารถใช้รูปแบบระดับพึงพอใจมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การวางแผนตามขอบข่ายงานมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 4.96 และครูวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 4.75

ตอนที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิผลและปรับปรุงพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่มีผลการเรียนระดับ 3 ขึ้นไปของโรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม (ปิยแหวนรังสรรค์) ปีการศึกษา 2562 และ ปี 2563

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ปีการศึกษา	ปีการศึกษา	ร้อยละของผลต่าง ระหว่างปีการศึกษา
	2562	2563	
ภาษาไทย	58.92	77.92	+19
คณิตศาสตร์	51.32	74.88	+23.56
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	59.10	75.82	+16.72
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	74.31	75.75	+1.44
ภาษาต่างประเทศ	56.69	80.14	+23.45
สุขศึกษาและพลศึกษา	98.76	99.85	+1.09
ศิลปะ	73.36	77.92	+4.56
การทำงานอาชีพ	77.49	84.88	+7.39
รวม	549.95	647.16	+97.21
μ	68.74	80.90	+12.16
σ	15.44	8.30	

จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ปีการศึกษา 2562 และปี 2563 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ย 80.90 ซึ่งสูงขึ้นและก่อนการใช้รูปแบบ ปีการศึกษา 2562 มีค่าเฉลี่ย 68.74

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่มีระดับดีขึ้นไปโรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม (ปิยแหวนรังสรรค์) ปีการศึกษา 2562 และ ปี 2563

ปีการศึกษา	จำนวน นักเรียน	ผลการประเมิน				ระดับดี ขึ้นไป	ร้อยละ
		ไม่ผ่าน	ผ่าน	ดี	ดีเยี่ยม		
2562	348	-	17	159	170	329	94.54
2563	364	-	3	181	183	364	99.72
ร้อยละของผลต่าง ระหว่างปี							+5.18

จากการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนปีการศึกษา 2562 และ ปี 2563 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตั้งแต่ระดับคุณภาพดีขึ้นไปปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ย 99.72 ซึ่งสูงขึ้น และก่อนการใช้รูปแบบ ปีการศึกษา 2562 มีค่าเฉลี่ย 94.54

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับคุณภาพความพึงพอใจของครูต่อการใช้รูปแบบ 4 (N = 24)

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	ระดับคุณภาพ
ด้านผู้บริหาร				
1	ผู้บริหารอธิบายความรู้ชัดเจน	4.79	0.41	มากที่สุด
2	ผู้บริหารจัดทำคู่มือการใช้งานได้อย่างชัดเจน	4.79	0.41	มากที่สุด
3	ผู้บริหารเตรียมสื่อ อุปกรณ์ล่วงหน้า และเหมาะสม	4.88	0.33	มากที่สุด
4	ผู้บริหารชมเชย ให้กำลังใจในการเรียน	4.92	0.28	มากที่สุด
5	ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง	4.88	0.33	มากที่สุด
6	ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง	4.88	0.33	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยด้านผู้บริหาร	4.87	0.33	มากที่สุด
	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน			
7	มีการเรียงเนื้อหาและกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.79	0.41	มากที่สุด
8	ครูเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมอย่างมีความสุขและทำงานเป็นทีม	4.88	0.33	มากที่สุด
9	ครูมีปฏิสัมพันธ์และมีหัวใจมุ่งมั่นในการทำงานที่หลากหลาย	4.88	0.33	มากที่สุด
10	ครูมีความสามัคคีในหมู่คณะ	4.92	0.28	มากที่สุด
11	สรุปความรู้ เชื่อมโยงนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.79	0.41	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยด้านกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้สอน	4.85	0.35	มากที่สุด

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับคุณภาพความพึงพอใจของครูต่อการใช้รูปแบบ 4 (N = 24) (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	ระดับคุณภาพ
ด้านวัดและประเมินผล				
12	วัดผลและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.75	0.43	มากที่สุด
13	ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ	4.83	0.37	มากที่สุด
14	ประเมินผลทั้งระหว่างใช้รูปแบบและหลังการใช้	4.79	0.41	มากที่สุด
15	ครูสามารถทบทวนทบทเรียนได้อย่างถูกต้อง	4.88	0.33	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยด้านวัดและประเมินผล		4.81	0.39	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้				
16	รูปแบบส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้	4.83	0.37	มากที่สุด
17	รูปแบบนี้ทำให้เข้าใจการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.88	0.33	มากที่สุด
เศรษฐกิจพอเพียง				
18	รูปแบบนี้ทำให้งาน/โครงการ/กิจกรรม/เกิดความสนุกสนาน	4.79	0.41	มากที่สุด
19	รูปแบบนี้นักเรียนครูสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปในชีวิตประจำวัน	4.79	0.41	มากที่สุด
20	รูปแบบนี้ทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.88	0.33	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยด้านประโยชน์ของรูปแบบบริหารสถานศึกษา		4.83	0.37	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน		4.84	0.36	มากที่สุด

จากตารางที่ 10 แสดงว่า ระดับความพึงพอใจของพนักงานครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับครูในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คือ 4.84 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บริหารชมเชยให้กำลังใจในการเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ 4.92 วัดผลและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 4.45

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีข้อค้นพบและประเด็นในการอภิปราย 4 ประเด็น ดังนี้

1.1 รูปแบบบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับครูโรงเรียนเทศบาลวัดธรรมนิการาม (ปียแหวนรังสรรค์) สังกัดเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่เหมาะสมสำหรับครูโรงเรียนเทศบาลวัดธรรมนิการาม (ปียแหวนรังสรรค์) ที่สร้างขึ้นในงานวิจัยนี้ มีลักษณะเป็นแบบแผนโครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ และบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ฝ่าย คือการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธนา โด่งพิมาย (2560) และหลักการพัฒนารูปแบบของทีศนา แซมณี (2550) ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินการ และองค์ประกอบในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งมีการวางแผนออกแบบอย่างเป็นระบบตามหลักการที่กล่าวไว้ว่า ในการบริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบและรูปแบบการบริหารที่เหมาะสม กัญญาธิสา ทูมาพันธ์ (2557) ขั้นตอนการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาผู้เรียน “THUMMI MODEL” ซึ่งมีองค์ประกอบหรือกระบวนการ 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 T = Teamwork หมายถึง ขั้นทำงานเป็นทีม ขั้นที่ 2 H = Hearth หมายถึง ขั้นหัวใจมุ่งมั่น ขั้นที่ 3 U = Union หมายถึง ขั้นร่วมแรงร่วมใจ ขั้นที่ 4 M = Making หมายถึง ขั้นดำเนินการ ขั้นที่ 5 M = Measurement หมายถึง ขั้นการวัดและประเมินผล ขั้นที่ 6 I = Improvement หมายถึง ขั้นปรับปรุงและพัฒนา เป็นรูปแบบที่มีขั้นตอนชัดเจน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมีการประเมินความเหมาะสมเมื่อพิจารณาในประเด็นย่อย พบว่าหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แสดงขอบข่ายของการบริหารครบถ้วน มีค่าความเหมาะสม ระดับ 4.89 ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันประเทศกำลังประสบกับปัญหาวิกฤตการณ์ การรับวัฒนธรรมจากต่างชาติเข้ามาโดยปราศจากการคัดกรอง วัฒนธรรมที่ดั่งามและสถานการณบ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เน้นวัตถุนิยม และการบริโภคนิยมมากขึ้น จนเกินความพอเพียง ซึ่งเยาวชนไทยในฐานะที่เป็นกำลังหลักของชาติ กำลังเผชิญกับปัญหาวิกฤตเช่นนี้ การที่สถานศึกษาได้เห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ที่กำหนดวิสัยทัศน์ฉบับที่ 10 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทยเพื่อพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” โดยยึดแนวการพัฒนา ยึดแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 จนถึงปัจจุบัน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 กำหนดเป็นแนวทางที่เน้นการเจริญเติบโตที่ค่อย ๆ พัฒนาตามศักยภาพที่มีอยู่จริงอย่างมีเหตุผล เป็นขั้นเป็นตอนด้วยความมั่นคงและเตรียมพร้อมด้วย

ความไม่ประมาทในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม ยึดหลักปฏิบัติตาม “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2555) กระทรวงศึกษาธิการเป็นองค์กรหลักที่มุ่งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรมนำความรู้ พัฒนาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นให้สถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา งาน กิจกรรม และโครงการต่าง ๆ และธนา โด่งพิมาย (2561) ควรมีการบูรณาการสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับสิริวรรณ ศรีพหล (2550) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำหลักการ เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดีขึ้น (ปริญานุษ พิบูลสรารุช, 2550) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสามารถในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับแนวการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่ให้โรงเรียนโดยเฉพาะผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบรรลุผล โดยเป้าหมายสำคัญคือมุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลในการดำเนินชีวิตและการทำงานเพื่อให้ชีวิตมีคุณค่าอย่างแท้จริง

2.2 ประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับครู มีประสิทธิภาพ โดยปรากฏผลดังนี้ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยภาพรวมพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เหมาะสม ผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ในด้านการอธิบายความหมาย แนวคิด ให้มีความชัดเจนแต่ละขั้นตอน หลักการวัตถุประสงค์ และขั้นตอนของรูปแบบให้กระชับ เชื่อมโยงกับแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การนิเทศ กำกับติดตาม วัดและประเมินผลครูอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเปิดโอกาสให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและร่วมมือกันทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล ด้านบริหารงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป ทุกข้อมีความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนได้รับการอบรม การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการเข้าร่วมโครงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จะต้องบริหารจัดการศึกษา

ใน 4 ด้าน คือด้านการบริหารวิชาการ ด้านบริหารบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารทั่วไป โดยมีจุดมุ่งหมายให้โรงเรียนมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างแท้จริง และจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติโดยรวมดังที่สุวรรณ พิณตาณพท์ และกาญจนา วัชชนสุนทร (2556) กล่าวถึงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จะประสบความสำเร็จได้นั้น ก็ต่อเมื่อโรงเรียนมีกระบวนการบริหารสถานศึกษาที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกด้าน ซึ่งได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป (ธีระ รุญเจริญ, 2545)

2.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนการเรียนการสอนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมสำหรับครู โรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม(ปิยะแหวนรังสรรค์) ปีการศึกษา 2563 จำแนกตามการประเมินผล ดังนี้

2.3.1. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ที่ใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนการเรียนการสอนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีปัจจัย ที่ทำให้เกิดประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาตามรูปแบบดังกล่าว น่าจะเกิดจากเหตุผล 5 ประการ ดังนี้

1) กระบวนการบริหารที่ได้รับการออกแบบอย่างมีขั้นตอน และมีคู่มือการใช้รูปแบบที่ชัดเจน เน้นการทำงานเป็นทีม ความร่วมมือร่วมใจ โดยสร้างแรงจูงใจ ให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งคุณธรรมที่แสดงให้เห็นถึงความสามัคคี ดังที่ นิเทศ สนั่นนารี (2547) ได้กล่าวว่าสิ่งที่ต้องตระหนักในการเรียนการสอนในวิชาที่เกี่ยวข้องกับ คุณค่าทางความประพฤติหรือปฏิบัติคือ การสอนที่จะได้ผลดี นอกจากทำให้เกิดความเข้าใจแล้ว จะต้องทำให้เกิดความรู้สึกเห็นคุณค่า ความสำคัญ จนมีความเลื่อมใสศรัทธาที่จะนำไปประพฤติปฏิบัติด้วย ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการวางแผนการบริหารสถานศึกษา มีหลักคิดและหลักปฏิบัติในการบริหารงานของตนเอง จัดอบรมให้ความรู้กับพนักงานครู ให้มีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ ก่อนที่จะนำไปสู่การใช้บริหารสถานศึกษา

2) การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย ทุกโครงการ/กิจกรรม รวมทั้งในการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการออกแบบ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างความสนุกสนาน การทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อสร้างความสามัคคี และการทำงานอย่างมีความสุขตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังที่เกษม วัฒนชัย (2550) ได้กล่าวไว้ในส่วน

ของเนื้อหาการเรียนรู้ใช้การออกแบบเนื้อหาจากง่ายไปสู่ยาก ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ของเพียเจต์ (ทศนา แชนณี, 2546)

3) ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นอย่างดี และเข้าใจรูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับครูผู้สอนก่อน หลังจากนั้นอธิบายลักษณะการใช้รูปแบบ ผู้บริหารต้องเป็นผู้ขับเคลื่อน กำกับติดตาม นิเทศ และคอยให้ข้อเสนอแนะในการบูรณาการ (ธนา โต่งพิมาย, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับปริญานุช พิบูลสรารุช (2550) กล่าวว่า ครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก่อนจึงจะสอนให้ผู้เรียนเข้าใจได้ดี และครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก นอกจากนี้ครูผู้สอนยังเป็นผู้ที่คอยให้กำลังใจและเป็นกำลังใจในการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสบายใจ และเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

4) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สื่อและแหล่งเรียนรู้ ได้รับการออกแบบอย่างเหมาะสมกับวัย เช่น ห้องศาสตร์พระราชฯ ฐานการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แหล่งเรียนรู้ภายใน ภายนอก ป้ายนิเทศ ภายในสถานศึกษา สื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับครูและเด็ก วิดีโอ การ์ตูน หนังสือนิทาน โดยมีภาพ สี สันสดใส สื่อทำมือ และ VCD การให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สื่อการสอนเป็นวัสดุอุปกรณ์และวิธีการประกอบการสอนเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการสื่อความหมายที่ผู้สอนประสงค์จะส่งหรือถ่ายทอดไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556)

5) การวัดและประเมินผล ที่ได้รับการออกแบบอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีลักษณะการวัดก่อนเรียน หลังเรียนและระหว่างเรียน มีการแจ้งความก้าวหน้าในการเรียนให้ทราบ ผู้เรียนไม่ต้องแข่งขันกับเพื่อน แต่ต้องแข่งขันกับเกณฑ์ โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก และช่วยสรุปองค์ความรู้ให้เห็นเด่นชัด

2.3.2. ผลการเปรียบเทียบระดับความสามารถในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการปฏิบัติงานสำหรับครูที่ใช้รูปแบบ ผู้วิจัยพบว่า ระดับความสามารถในการใช้รูปแบบของครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับครู ในภาพรวมมีระดับความสามารถอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การวางแผนตามขอบข่ายงานมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด น่าจะเกิดจากขั้นตอนการดำเนินตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงเข้าไปในการบริหารสถานศึกษาทุกฝ่าย ทั้ง 4 ฝ่าย ทุกโครงการ และทุกกิจกรรมซึ่งสอดคล้องกับสำนักผู้ตรวจสอบราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 8 (2550) ได้วิจัย เรื่องการติดตามประเมินผลการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา พบว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด ในกิจกรรมทุกโครงการต่าง ๆ นอกจากนี้อาจเป็นเพราะคู่มือในการใช้รูปแบบมีความละเอียด สอดแทรกหลักการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติงานให้เห็นชัดเจน นำไปใช้งานได้ เป็นประโยชน์กับตนเอง มีขั้นตอนการใช้ที่เหมาะสมกับบุคลากรในการทำงานทุกฝ่าย เน้นการทำงานเป็นทีม สร้างความรักความสามัคคีในหมู่คณะ สอดคล้องกับเพชริน สงค์ประเสริฐ. (2550) ครูผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสามารถในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับแนวการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่ให้โรงเรียนโดยเฉพะผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบรรลุผล โดยเป้าหมายสำคัญคือ มุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจนนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลในการดำเนินชีวิตและการทำงาน เพื่อให้ชีวิตมีคุณค่าอย่างแท้จริง

2.4 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับครูโรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม(ปียแหวนรังสรรค์)

2.4.1. ผลจากการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า การวางแผนตามขอบข่ายงานมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด น่าจะเกิดจากเหตุผล

1) ด้านการเตรียมความพร้อม ครูมีความพึงพอใจมากที่สุด ทุกองค์ประกอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อความเป็นกัลยาณมิตรของผู้บริหาร อธิบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างชัดเจน และคู่มือการใช้มีความชัดเจน การเตรียมสื่อและอุปกรณ์เหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการ เทคนิคการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและขอบข่ายของงานแต่ละงานกิจกรรมอย่างครบถ้วน และหลากหลาย ซึ่งทุกงานในสถานศึกษามีความจำเป็นต้องการจัดการศึกษาและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ที่สำคัญครูผู้สอนมีการศึกษา

คู่มือ เอกสารและหลักการบูรณาการกับการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างละเอียดก่อนทำการใช้รูปแบบ จำนวนของผู้เรียน ควบคู่กับการที่ผู้วิจัยได้อบรมให้ความรู้กับครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก่อน จึงทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับปรียานุช พิบูลสรารุช: (2550) การส่งเสริมให้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาต่าง ๆ นั้น อาจจะใช้วิธี “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” ตามหลักการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า สำคัญที่สุดครูต้องเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อน

2) ด้านการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน พบว่าครูมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ทุกองค์ประกอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการที่หมู่คณะ มีความสุข มีหัวใจที่มุ่งมั่นในการทำงาน และการสรุปความรู้ เชื่อมโยงนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการนำรูปแบบไปใช้ในการปฏิบัติงาน จัดกิจกรรม โครงการและการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการจัดสนทนากลุ่มที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะร่วมกับการศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ และการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมกลุ่มทำให้ผู้เรียนมีการปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น ที่สำคัญทิตินา แคมณี (2546) กล่าวว่าครูต้องจัดระบบการติดตามผลการปฏิบัติของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และคอยตักเตือนและให้การเสริมแรงอย่างเหมาะสมเนื่องจากหากขาดการปฏิบัติเด็กจะไม่เกิดการพัฒนาถึงระดับเป็นลักษณะนิสัยได้ สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของเพียเจต์ (ทิตินา แคมณี, 2550) ที่ได้เสนอแนวทางในการพิจารณาการจัดเนื้อหาสาระว่า ให้เรียงลำดับเนื้อหาจากก่อนหลังจากสิ่งที่ย้ายไปสู่สิ่งที่มีความยาก

3) ด้านการวัดประเมินผล พบว่าครูมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้อย่างถูกต้องและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เป็นผลมาจากผู้วิจัยใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริง โดยใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ทั้งการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบ การสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรมในขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินจากการทำกิจกรรมกลุ่ม และที่สำคัญมีการแจ้งความก้าวหน้าในการเรียนเป็นระยะ ประเมินโดยใช้เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะ ซึ่งผู้เรียนไม่ต้องแข่งขันกับเพื่อนแต่ต้องแข่งขันกับเกณฑ์ รวมทั้งให้ผู้ปกครอง เพื่อน และตนเองมีส่วนร่วมในการประเมิน นอกจากนี้ยังได้ชี้แจงวิธีการประเมินและเกณฑ์การประเมินให้นักเรียนทราบตั้งแต่ช่วงคาบปฐมนิเทศ และได้สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนด้วย ดังนั้นวิธีการประเมินและเกณฑ์การประเมิน จึงเป็นข้อตกลงที่นักเรียนยอมรับมาตั้งแต่ต้น ซึ่งการประเมินตามสภาพจริง เป็นวิธีการประเมินที่ดีที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดีกว่าการประเมินโดยใช้แบบทดสอบเพียงอย่างเดียว โดยดังที่ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553) กล่าวถึงข้อดีของการ

ประเมินตามสภาพจริงว่า การประเมินตามสภาพจริงเน้นการประเมินผลระหว่างเรียนของผู้เรียนแต่ละคน โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและผลการปฏิบัติจริงทั้งในชั้นเรียนและชีวิตประจำวัน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบ และวิธีการประเมินแบบเดิม

4) ด้านประโยชน์ของรูปแบบที่ได้รับ พบว่า มีประโยชน์ในระดับมากที่สุด ทุกองค์ประกอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบนี้ทำให้เข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและรูปแบบนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งนี้เพราะผู้บริหารนำรูปแบบการบริหารนี้มาใช้และเป็นผู้คอยขับเคลื่อน กระตุ้นให้ครูทำให้เกิดความรักและความสามัคคีในหมู่คณะและการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปในชีวิตประจำวัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีขึ้น ทั้งนี้มีผลมาจากการที่ผู้วิจัยได้สร้างทีมงานที่เข้มแข็ง กระตุ้นให้ครูมีหัวใจที่มุ่งมั่น และสร้างความสามัคคีในการทำงาน สร้างความเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาอย่างแท้จริง คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งทางด้านวิชาการและการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิเคราะห์หลักบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจกับการสอนในแต่ละชั่วโมงอย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

2.4.3. ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดย 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระหว่างปีการศึกษา 2562 กับปีการศึกษา 2563 ที่ใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่มีผลการเรียนในระดับ 3 ขึ้นไป ปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ย 80.90 ซึ่งสูงขึ้นก่อนการใช้รูปแบบ ปีการศึกษา 2562 มีค่าเฉลี่ย 68.74 ที่เป็นเช่นนี้เพราะบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกงาน ทุกกิจกรรม และทุกโครงการ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ควบคู่กับคุณธรรม วิธีคิดอย่างรอบคอบ มีสติ ไม่ประมาทอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียงพอประมาณ โดยคำนึงถึงความมีเหตุผล กิจกรรมในชั้นเรียนเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกความรับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะด้านวัตถุ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม อย่างยั่งยืน และนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับ ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง (2560) นอกจากนี้หัวหน้างานทุกงาน ครูผู้สอนทุกคน ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากต้องใช้ในการจัดการเรียนการสอนและ

ยังต้องนำมาใช้ประพจน์ปฏิบัติ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนในด้านจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตัว ให้ความสำคัญกับ ประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน ด้านสังคมและวัฒนธรรม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้รัก สามัคคี สร้างความ เข้มแข็งในห้องเรียน และรักษาเอกลักษณ์ ภาษา ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย ด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้ และจัดการอย่างฉลาด รอบคอบ ฟื้นฟูทรัพยากร เพื่อให้ เกิดความยั่งยืนและคงอยู่ชั่วลูกหลาน เช่น การใช้น้ำอย่างประหยัด ปิดไฟเมื่อไม่ใช้งาน ด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยีจาก ภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน การส่งเสริมให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ นั่น ครูจะต้องเป็นต้นแบบที่ดี โดยให้ความรู้ ให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจก่อน และให้แนวทางให้นักเรียนนำไปประยุกต์ใช้ สอดคล้องกับผลการประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอน ในการใช้รูปแบบ ทำให้ผู้เรียนมีผลการประเมินความสามารถด้านการทดสอบการอ่านออกของผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ย 87.46 สูงขึ้นก่อนการใช้รูปแบบ ปีการศึกษา 2562 มีค่าเฉลี่ย 79.11 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยสูงเป็นอันดับ 1 ของสำนักงานส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อีกทั้งผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้เรียนปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ย 64.75 ซึ่งสูงขึ้นก่อนการใช้รูปแบบ ปีการศึกษา 2562 มีค่าเฉลี่ย 37.02 และรวมถึงผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลคะแนนสูงสุดในระดับประเทศ ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น นอกจากนี้ผลชนะการแข่งขัน ทักษะทางวิชาการระดับภาคหลายรายการ และเป็นตัวแทนไปแข่งระดับประเทศในงานมหกรรม วิชาการ ร้อยเอ็ดวิชาการ ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นตัวแทนแข่งขันงาน ศิลปหัตถกรรมนักเรียน ปี 2563 ของกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ด้านวิชาการแล้วยังส่งผลในด้าน กีฬาชนิดต่าง ๆ เช่น เป็นตัวแทนระดับภาคแข่งขันกีฬาแบดมินตันระดับประเทศในปี 2562 2563 การแข่งขันกีฬารักบี้ฟุตบอลได้รับรางวัลชนะเลิศในระดับกลุ่มจังหวัด ปี 2563 และรางวัลรองชนะเลิศ ระดับประเทศปี 2564 ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ ทั้งนี้เพราะ ประสิทธิภาพของรูปแบบนั้น เกิดจากขั้นตอนการดำเนินการของรูปแบบ ที่บุคลากรทุกคนร่วมมือร่วมใจ ในการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานทุกฝ่าย ทุกโครงการ ทุกกิจกรรม สอดแทรกการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัด หลักสูตรและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่ให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทุกคนโรงเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้หลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติงานและนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้บรรลุผล โดยเป้าหมาย

สำคัญคือมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจนนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลในการดำเนินชีวิตและการทำงาน เพื่อให้ชีวิตมีคุณค่าอย่างแท้จริง เมื่อเยาวชนมีวิถีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องแล้วย่อมกลับมาเป็นกำลังสำคัญของชุมชนและประเทศต่อไป ทำให้เกิดความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน

ในที่สุด 2) การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ปีการศึกษา 2562 กับปีการศึกษา 2563 ที่ใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยพบว่าระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนปีการศึกษา 2563 มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 99.72 สูงขึ้นก่อนการใช้รูปแบบ ปีการศึกษา 2562 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ร้อยละ 94.54 ปัจจัยที่ทำให้เกิดประสิทธิผลของรูปแบบน่าจะเกิดจากขั้นตอนการดำเนินการของรูปแบบ ที่สร้างความเข้าใจโดยเน้นคุณลักษณะด้านการทำงานเป็นทีม มีหัวใจที่มุ่งมั่น และสร้างความสามัคคีให้กับบุคลากร จึงส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เนื้อหาการเรียนรู้ที่สอดแทรกการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การสอนด้วยเทคนิคที่หลากหลายของครูผู้สอน รวมถึงสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย เช่น ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ส่งเสริมกิจกรรมสวดมนต์ อบรมคุณธรรมจริยธรรมวันศุกร์ กิจกรรมธรรมส์ญจร กิจกรรมเด็กดี V-star กิจกรรมจิตอาสาพัฒนา บวร กิจกรรมห้องเรียนคุณธรรม ด้านกิจกรรมคุณธรรม จริยธรรมประจำวัน ส่งเสริมกิจกรรมสวดมนต์ แผ่เมตตา (กิจกรรมหน้าเสาธง) กิจกรรมสติมาปัญญาเกิด (นั่งสมาธิ ก่อนเรียน) กิจกรรมครูพระสอนศีลธรรม กิจกรรมบันทึกความดี และด้านกิจกรรมคุณธรรม จริยธรรมพิเศษ ส่งเสริมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันขึ้นปีใหม่ กิจกรรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมสวดมนต์หมู่ทำนองสรภัญญะ กิจกรรมถามตอบปัญหาธรรมะทางก้าวหน้า กิจกรรมสอบธรรมศึกษา เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องของโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาที่ให้โรงเรียนโดยเฉพาะผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยเป้าหมายสำคัญคือมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังคุณธรรม ทำงานเป็นกลุ่ม มีวินัย เรียนรู้จากสถานการณ์จริง มีส่วนร่วม ตระหนักถึงคุณค่าของพระพุทธศาสนา ปลูกจิตสำนึกความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ นอกจากนี้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ในสถานศึกษาแล้วยังให้ความสำคัญกับโดยใช้การเรียนรู้จากชุมชนและแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก การฝึกคิดวิเคราะห์ การทำกิจกรรมแต่ละกลุ่ม การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน และการขอความร่วมมือในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ จากผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเมื่ออยู่ที่บ้าน ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนเกิดเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เทพวาณี วิณิชำธร (2548) ได้วิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อปลูกฝังค่านิยมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าการบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยเขียนบรรยายความรู้และประโยชน์ที่ได้รับ และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนได้รับความรู้และเข้าใจ สามารถนำไปใช้ได้ถูกต้อง จากการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับผู้เรียนได้รับรางวัลการแข่งขันตอบปัญหาธรรมะทางก้าวหน้าในระดับประเทศ สอบธรรมศึกษาผ่านทุกคน รางวัลเด็กและเยาวชนดีเด่นในระดับประเทศ รางวัลวัฒนธรรมิวัต จากกระทรวงวัฒนธรรม ครูได้รับรางวัลครูดีไม่มีอบาย ปี 2563 รางวัลครูดีศรีแผ่นดิน ปี 2564 รางวัลครูสุคติ ปี 2564 และส่งผลให้ผู้บริหารรับรางวัลรางวัลผู้ทำคุณประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา (เสาเสมาธรรมจักร) ประจำปีการศึกษา 2563 รับพระราชทานจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสถานศึกษาได้รับรางวัลผู้ทำคุณประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา (เสาเสมาธรรมจักร) ประจำปีการศึกษา 2564

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 18 คน พบว่า

1.1 การบริหารสถานศึกษาเพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจ มีวิสัยทัศน์และเป็นผู้นำในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คณะทำงาน ไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม สามารถสร้างแรงจูงใจ กระตุ้นให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นตั้งใจ สร้างความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เอื้อต่อการเรียนรู้และส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการทำงาน

1.2 สถานศึกษาควรกำหนด นโยบายและมีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเพื่อการบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ชัดเจนและนำไปใช้กับการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย ทุกคนรับรู้ และมีแนวทางการนำไปใช้อย่างชัดเจน

1.3 ครูและบุคลากรต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีการบูรณานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการปฏิบัติงาน กิจกรรม โครงการ และการจัดการเรียนรู้

1.4 การทำงานประสบความสำเร็จต้องให้ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และมีการทำงานเป็นทีม

1.5. ผู้บริหารควรมีแผนในการนิเทศ กำกับติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและนำผล มาปรับปรุงพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพสูง

2. ผลการสร้าง และจากประสิทธิภาพของรูปแบบบริหารสถานศึกษา บูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2.1 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียน มีชื่อว่า (THUMMI MODEL) ซึ่งมีขั้นตอน 6 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 T = Team work หมายถึง ทำงานเป็นทีม

ขั้นที่ 2 H = Heart หมายถึง หัวใจมุ่งมั่น

ขั้นที่ 3 U = Union หมายถึง ร่วมแรงร่วมใจ

ขั้นที่ 4 M = Making หมายถึง ดำเนินการ

ขั้นที่ 5 M = Measurement หมายถึง การวัดและประเมินผล

ขั้นที่ 6 I = Improvement หมายถึง การปรับปรุงและพัฒนา

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสถานศึกษา บูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า ภาพรวมรูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ที่สุด และมีค่าดัชนีแบบสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 0.50 องค์ประกอบของรูปแบบมีความสอดคล้องกัน

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำหรับครู โรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม (ปิยะแหวนรังสรรค์) ปรากฏผลดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ก่อนและ หลังการใช้รูปแบบ พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลังใช้รูปแบบ สูงกว่าการใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษา บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ พบว่า ครูมีความสามารถในการใช้รูปแบบ ในภาพรวม มีความสามารถอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบและการปรับปรุงพัฒนารูปแบบ การบริหาร สถานศึกษา บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ปรากฏผลดังนี้

4.1. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษา บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

4.2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ

4.3. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลังใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับหลักการบูรณาการ ที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นของตนอย่างถูกต้อง และควรนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการทั้งระบบ

1.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูในสถานศึกษานำความรู้สู่ชุมชน เพื่อให้ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องทั้งที่บ้านและที่สถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ควรศึกษาวิจัยและพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรท้องถิ่นบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายการอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2). พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: ศรุสสภา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). ปัจจัยเกื้อหนุนต่อการจัดการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ: ศรุสสภา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). การจัดการเรียนรู้รูปแบบกระบวนการแก้ปัญหา. กรุงเทพฯ: ชุมชนมุสสลิมการเกษตรแห่งประเทศไทย.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551) *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- กัญญชิสา ทুমมาพันธ์. (2557). *การพัฒนารูปแบบการบริหาร จัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, นครราชสีมา.
- เกษม วัฒนชัย. (2550). *เศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษา*. สืบค้นจาก <http://www.komchadluek.net>
- จันทราณี สงวนนาม. (2545). *ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุคพอยท์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). *การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 19). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). *การจัดการเรียนรู้แนวใหม่*. นนทบุรี: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับ ลิสซิ่ง.
- ณัฐวุฒิ สังคิลลา. (2545). *ผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ 2544*. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- ทิตนา แคมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอนของคความรู้อเพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทพวาทณี วิจิธกำจร. (2548). *การปลูกฝังค่านิยมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการตามแนวคิดของบลูมและแรทส์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ธนา โด่งพิมาย. (2561). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง* (วิทยานิพนธ์ ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). *ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ: ศักยภาพเพื่อการเรียนรู้*, กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ปริญานุษ พิบูลสรารุช. (2550). *เศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ด้านการศึกษา*. สืบค้นจาก <http://www.sufficiencyeconomy.com>
- ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). *การขับเคลื่อนด้านการศึกษา*. สืบค้นจาก <http://www.sufficiency.nida.ac.th/>
- เพชริน สงค์ประเสริฐ. (2550). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็น ทีม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- เพ็ญณี แนนรท. (2552). *กระบวนการถ่ายทอดความรู้โดยวัฒนธรรมท้องถิ่นและการเรียนรู้ของคนรุ่นใหม่ ในชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น: ขอนแก่น.

- สุวรรณ พิณตาณพท์, และกาญจนา วัชรสุนทร. (2556). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: เอ็นดูมีเดียพับซิ่ง.
- สิริวรรณ ศรีพหล. (2550). การจัดการเรียนการสอนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน. *วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช*, 20(2), 5-10.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 – 2559*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักผู้ตรวจสอบราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 8. (2550). *การติดตามประเมินผลการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา*. เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักผู้ตรวจสอบราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11. (2550). *การติดตามประเมินผลการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา*. เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์.
- หวน พิณอุพันธ์. (2548). *การบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อภิญา แก้วชื่น. (2550). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาลและการพัฒนาที่ยั่งยืน*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.